

Tjänsteutlåtande

Datum 2025-05-22

Diarienummer MRU 2025-00223

Västra Götalandsregionen**Koncernkontoret**

Handläggare: Amanda Martling

Telefon: 0703-556264

E-post: amanda.martling@vgregion.se

Till miljö- och regionutvecklingsnämnden

Medel till projektet Metodutveckling för lokala vattenprojekt i ett avrinningsområde

Förslag till beslut

1. Miljö- och regionutvecklingsnämnden avsätter högst 300 000 kronor för medfinansiering av projektet ”Metodutveckling för lokala vattenprojekt i ett avrinningsområde” under perioden 2025-09-01 – 2027-08-31.
2. Miljö- och regionutvecklingsnämndens beslut gäller under förutsättning att allmänna villkor uppfylls.
3. Stödmottagaren får använda sig av förenklad redovisning enligt allmänna villkor.

Sammanfattning av ärendet

Sökande: Ätrans vattenråd**Sökt belopp:** 300 000 kronor**Total projektkostnad:** 603 470 kronor**Projektperiod:** 2025-09-01 till och med 2027-08-31**Övriga finansiärer:** Svenljunga kommun, Falkenbergs kommun, Håcksviks byalag, Kalvs byalag Fegens fiskevårdsområdesförening och Kalvsjöns fiskevårdsområdesförening.**Långsiktig prioritering:** Stärka innovationskraften – för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

Datum 2025-05-22

Diarienummer MRU 2025-00223

Projektet syftar till att utveckla arbetsmetoder för lokal samverkan kring vattenområden med ett vattenråd som sammanhållande plattform. Projektområdet är sjöarna Fegen och Kalvsjön och dess avrinningsområde. Fegen är en av södra Sveriges mest skyddsvärda sjöar. Området berör fyra kommuner och ligger nära Västra Götalands angränsning till både Hallands och Jönköpings län. Genom att genomföra åtgärder just här undersöks gränsöverskridande samarbete över administrativa gränser. Förutom praktiska åtgärder i området tas en samverkansmodell fram för hur kommuner, regionala aktörer, företag och civilsamhälle kan gå samman för att stärka den biologiska mångfalden och andra värden i ett avgränsat ekosystem. Samverkansmodellen kommer spridas för att inspirera andra aktörer, bland annat till övriga 18 lokala vattenråd i Västra Götaland.

Motivering

Projektet ligger väl i linje med Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 där hoten mot den biologiska mångfalden lyfts som en av de viktigaste samhällsutmaningarna. Projektet har initierats inom ramen för utlysningen "Civilsamhällets lösningar för klimat och biologisk mångfald". Projektet har tydligt fokus på biologisk mångfald och svarar an mot åtgärds mål 10 i Montreal Kunming Global Biodiversity Framework om att förstärka biologisk mångfald och säkerställa hållbar förvaltning inom jordbruk, vattenbruk, fiske och skogsbruk. Projektet syftar även till krisberedskap genom stärkta lokala nätverk.

Inom projektet skapas och testas en samverkansmodell som kan spridas till och kopieras av andra intresserade aktörer regionalt och nationellt. Projektet involverar delvis kommuner och länsstyrelser som ligger utanför Västra Götaland, men utifrån projektets syfte med att ta fram en modell för samarbete över administrativa gränser ses det geografiska fokuset som väl valt.

Projektägaren har erfarenhet av bred samverkan med aktörer från olika samhällssektorer, vilket stärker vattenrådets roll som möjliggörare. En bred aktörskonstellation engageras i projektet där civilsamhälle och offentliga och privata aktörer möts med fokus på gemensamma mål.

Projektets genomförande bygger delvis på ideell tid som medfinansiering. Projektet har minst 50 procent medfinansiering när privat bidrag i annat än pengar räknas med.

Datum 2025-05-22

Diarienummer MRU 2025-00223

Fördjupad beskrivning av projektet

Projektområdet är sjön Fegen och Kalvsjön med ett avrinningsområde på dryga 500 km². Projektet fokuserar på vattendrag, sjöar och våtmarker och omgivande svämplan och landmiljöer. Det finns stora naturvärden inom området vilket skyddas av tre reservat på ca 6000 hektar som täcker in Fegen och delar av den omgivande skogen. Utöver naturreservaten finns 18 områden i Fegen och Kalvsjön med restriktioner för att skydda det rika fågellivet. I avrinningsområdet finns många fiskarter, bland annat den omtalade vårlekande siklöjan. Sjön Fegen är enligt studier den enda sjön i Sverige som fortfarande håller denna art. Dock är dessa uppgifter gamla så det är osäkert om arten finns kvar i sjön.

I avrinningsområdet finns miljöproblem och hot mot den biologiska mångfalden. Orsakerna är bland annat intensivt skogsbruk, reningsverk, enskilda avlopp och gamla industrier med förorenade markområden. Både Kalven och Fegen är reglerade, vilket påverkar fisk- och fågellivet. Sjöarna har måttlig ekologisk status och samma problem gäller för vattendragen i avrinningsområdet där de flesta inte når god ekologisk status.

Vattenråd är viktiga samverkansplattformar och katalysatorer för gränsöverskridande arbete kring frågor som rör vatten och hållbar utveckling. De involverar ofta civilsamhälle, kommuner och myndigheter. Ätrans vattenråd innefattar fem kommuner i Västra Götaland (Falköping, Ulricehamn, Borås, Svenljunga och Tranemo) och två kommuner i Hallands län (Gislaved och Falkenberg).

Aktiviteterna i projekt innefattar bland annat vattenprovtagning, framställande av kartor av avrinningsområdet med avseende på ytvatten, våtmarker och intilliggande miljöer, vattendragsvandringar samt besök hos intresserade markägare. Utifrån dessa initiala steg bestäms sedan vilka konkreta åtgärder som ska genomföras i projektet. Dessa kan till exempel vara våtmarksanläggning, återvätning, biotopvård av rensade vattendrag, att åtgärda fellagda vägtrummor eller skapa fiskvägar vid vandringshinder. Det kan också vara aktiviteter för att motverka invasiva arter, säkerställa att svämplan kan ta hand om stora vattenmängder eller att utföra insatser för att strandnära områden kan bli del av en blå-grön infrastruktur för växter och djur.

Genom dialogmöten och praktiska åtgärder tas en samverkansmodell fram. En rapport med metodbeskrivning och modell för lokal samverkan ska produceras inom ramen för projektet. Projektet förväntas ge ökad kunskap om sjöarnas och

Datum 2025-05-22

Diarienummer MRU 2025-00223

vattensystemets status och betydelse, samt en bättre bild av vilka åtgärdsbehov som finns framöver. Genom projektet stärks den biologiska mångfalden samtidigt som även andra värden kan gynnas, exempelvis ökad förmåga till klimatanpassning, mer hållbart jord- och skogsbruk samt rekreativvärden vilket stärker förutsättningarna för lokal turism. Projektet leder också till stärkt lokalt samarbete mellan lokala föreningar, företag, byalag med fler vilket gynnar både landsbygdsutvecklingen och krisberedskapen.

Förväntade indikatorer inom projektperiodens ram

Tabell 1 Resultat- och aktivitetsindikatorer

Indikatorer	Kvinnor	Män	Annat	Totalt
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	25	25	0	50
Antal privata och/eller offentliga företag och organisationer som samverkar				20
Antal nya metoder, verktyg och arbetssätt				1

Kostnader och finansiering

Tabell 2 Kostnader (kronor)

Kostnadsslag	Belopp (kronor)
Lönekostnader	387 750
Externa tjänster	20 000
Resekostnader	7 000
Lokalkostnader	9 000
Offentliga bidrag i annat än pengar, kostnad	67 520
Privat bidrag i annat än pengar, kostnad	112 200
Summa totala kostnader	603 470

Datum 2025-05-21

Diarienummer MRU 2025-00223

Tabell 3 Finansiering (kronor)

Kontant finansiering	Belopp (kronor)	Procent (%)
Västra Götalandsregionen, MRU	300 000	49,7 %
Ätrans vattenråd	123 750	20,5 %
Summa kontant finansiering	423 750	
Offentligt bidrag i annat än pengar, finansiering		
Svenljunga kommun	37 520	6,2 %
Falkenbergs kommun	30 000	5,0 %
Summa offentligt bidrag i annat än pengar, finansiering	67 520	
Privat bidrag i annat än pengar, finansiering		
Kalvsjöns fiskevårdsområdesförening	33 000	5,5 %
Fegens fiskevårdsområdesförening	19 800	3,2 %
Kalvs byalag	13 200	2,2 %
Håcksviks byalag	13 200	2,2 %
Ätrans vattenråd	33 000	5,5 %
Summa privat bidrag i annat än pengar, finansiering	112 200	
Summa för beräkning av VGRs finansieringsandel	603 470	100%
Summa total finansiering	603 470	

Koncernkontoret

Helena L Nilsson
Regionutvecklingsdirektör

Gustaf Zettergren
Avdelningschef Forskning,
omställning och kompetens

Datum 2025-05-21

Diarienummer MRU 2025-00223

Ytterligare information

- Allmänna villkor för projektet, krav vid rapportering och utbetalning av stöd samt annan information hittar du på [Västra Götalandsregionens webbplats för projektstöd](#)

Besluten skickas till

- Peter Nolbrant, Ätrans vattenråd, för genomförande:
peter.nolbrant@icloud.com
- Wictoria Hedendahl, projektkononom VGR, för kännedom:
wictoria.hedendahl@vgregion.se